

DE DIV TEKENT DE TIJD

De Div. Na drie jaar spelen en twee plaatproducties lijkt Nederland eindelijk een beetje warm te lopen voor deze Delftse zwoegers. Meegesleurd met de Nederlandstalige maalstroom wordt sinds enkele maanden een breder publiek aangeboord dan de paar duizend bezoekers uit het landelijke clubcircuit. En andersom lijkt het oppikken door kwaliteitsprogramma's als V.A.R.A's Popkrant en Hotel Surburba de groep ten langen leste ook onder de aandacht te brengen van de snobistische incrowd. Welkome belangstelling, die door De Div niettemin met de nodige scepsis wordt bekeken. Immers, hun combinatie van scherpe, eigentijdse muziek en het abstracte gebruik van de moerstaal laat zich niet in een hokje passen. De Div is uniek en wil dat blijven. Vijf muzikanten van Jan de Witt over hun eigen plekje onder de sterren.

SWIE TIO

De Div hoort niet thuis in het rijtje Doe Maar en aanverwanten. Een aanbod van de hoofdstedelijke Melkweg om er op te treden in het kader van een Nederlandstalige week, afgelopen februari, werd dan ook met enige reserve aangenomen. Het wantrouwen bleek gegrond. Zowel voor als na het optreden schalden onafgebroken de verkeerde platen door de speakers. Het Goede Doel, Toontje Lager, De Dijk, Drukwerk. Zanger/tekstschrijver Art Zaaijer: 'Op zo'n moment denk je: wat doe ik hier eigenlijk? We hadden het niet moeten doen natuurlijk, maar we hebben ook vooral ja gezegd om door te dringen in het bastion dat Amsterdam nog steeds is. Want als je niet uit Amsterdam of omgeving komt kom je daar om de een of andere reden heel moeilijk tussen. Maar ja, dan sta je er een keer en dan sta je te midden van de Doe Maar-singletjes.'

v.l.n.r.: Niek van Slobbe, Marc de Reus, Art Zaaijer, Peter de Wolf en Rob Dingemans

SINTERKLAAS De Div begon zo'n drie, vier jaar geleden als grap, een uitlaatklep voor zich vervelende bouwkundestudenten aan de TH in Delft. Art en bassist Marc de Reus voorzagen er ooit een politieke manifestatie van muziek. Art: 'Hadden we een of ander strijdlid tegen Pais in elkaar gedraaid. Dat was *Denis Denis*, maar dan *Pais Pais*. Zo is dat Nederlands dus begonnen.' Marc: 'Nou ja, en daar in De Div min of meer uit voortgekomen. We maakten heel rare muziek, collages van allerlei dingen. Een hardrocknummer op een reggaebeat bij voorbeeld, of een slow nummer op punk. Dat soort grappen. En ook rare maten en ritmes en zo. Het was een beetje maf allemaal, en daar paste dat Nederlands ook prima bij, dat was in die tijd ook een beetje raar. Nederlands, dat hoorde je bij Bots, en bij kleinkunst, maar nauwelijks bij de wat progressievere muziek. Dat kwam later pas, met Utang en Bazooka en zo. En Doe Maar was in het begin eigenlijk ook vrij vernieuwend.'

Maar inmiddels is dat hele progressieve image er alweer af. Het is nou duidelijk één stijl, dat Nederlandstalige. Wat oudere jongens, beetje bepaald soort teksten, heel erg bepaald soort muziek.'

Gitarist Niek van Slobbe: 'Wij hebben daar altijd een beetje omheen gerend, en dat werkt tot nu toe vrij aardig, maar er zijn blijkbaar maar heel weinig bands die dat lukt.'

Marc: 'Je hebt tegenwoordig wel vrij veel Nederlandstalige punkbandjes. Daar hoor je verder niks van, maar bij voorbeeld zo iets als Hollands Glorie, als dat goed geproduceerd zou zijn dan kon Het Goede Doel wel inpakken. Maar veel meer is er inderdaad niet.'

Art: 'Ik geloof ook niet dat bij al die bands de wil bestaat om wat Niek dan noemt er omheen te gaan hollen, om eens een stapje buiten de bekende paden te doen. Ik kijk zelf bijvoorbeeld naar de teksten, en die komen meestal niet boven de kwaliteit van het gemiddelde sinterklaasgedicht uit. Zo simpel is het.'

Marc: 'Ik begrijp dat niet. Dan denk ik: nou gå je in je eigen taal zingen, nou begrijpt iedereen het, dus zou je veel meer dubbele bodems en veel meer geintjes uit kunnen halen, en wat doen ze in het Engels zongen ze *I love you and I'm feeling down* en dan zeggen ze nu *Ik ben verlied en ik voel me zo rot*. Zo van dús het kan, weefjewel.'

*Ik kijk, om me heen
Hoe kom ik hier vandaan
Deze straten
Deze stad
Alles staat stil
(De Div, Meer)*

TEGENDRAADS Met haar eigen associatieve kanttekeningen debuteerde De Div eind '81 op de mede door Mecano's Dicky Polak geproduceerde 12-inch *Stap Voor Stap*. Vier nummers over eenzaamheid en onbestemd verlangen, getoetsd op broeierige muziek, beurtelings zwoel en agressief. Stuwende ritmes, tegendraadse gitaren, een funky inslag en af en toe de schriemde sax van Art. Om peinzend op te dansen. Het elpeedebeut, een jaar later, is strakker. De muziek is hoekiger en de teksten zijn nog abstracter, staccato gevormde woordenreeksen waarvan de betekenis tot de kern is teruggevoerd. Art: 'Dat heeft alles te maken met de taal. Het Nederlands mist scherpte, het is niet compact genoeg. Het is lastig om met weinig woorden iets te zeggen, je zoekt je een breuk naar een beetje korte ritmische zinnen. Je bent dus gedwongen om er op een andere manier mee te gaan werken, en dat is ook de uitdaging. Ik vind het echt leuk om met die taal te schipperen, er toch iets zingbaars van te maken. Het resultaat is dan dat je eindeloos woorden eruit blijft slopen en hele reuten lid- en voegwoorden schrapt omdat die ook allemaal niet klinken. Tot alleen het gevoel overblijft.'

FOTO: LABORATORI KROOS

Niek: 'Ik ben überhaupt geen liefhebber van verhalenende teksten. Flarden sferen vind ik veel mooier. Het is een minimum waar we van uitgaan: het moet gewoon een soort sfeerbeeld zijn waarbij op een gegeven moment achter bepaalde nummers wel kritisch denkwerk zit.'

Inderdaad doernen op de elpee tussen de melancholie en het niets vage contouren van maatschappijkritiek op. De treffende registratie van de vervreemding die computers en databanken tweevreemden in *Data-Data* bijvoorbeeld, of de subtiele beklag van de Europese eenwording in het titelnummer *Europa Is Hier*. Marc: 'Ik vind het heel belangrijk om tot denken aan te zetten. Zonder dat je je nu direct als een politieke partij opstelt, zoals Bots dat meer deed. Heel moraliserend en zo, daar ben ik niet voor. De Gang Of Four, dat vind ik qua teksten een soort lichtend voorbeeld. Heel wat anders dan Bots, veel emotioneler en persoonlijker.'

'Zo'n nummer als *Fascist Groove Thang* van Heaven 17, daar heb ik wel heel veel bewondering voor. Een fantastische truc om zo'n tekst op zulke muziek te zetten. En die tekst is ook niet zomaar algemeen politiek, maar die gaat echt over Thatcher en Reagan, heel concreet. Gewoon in een disco-nummer, dat waarschijnlijk door allerlei heel rechte discotheken gedraaid wordt zonder dat ze door hebben waar het over gaat.'

Art: 'Inderdaad, om zo'n manier van entertainment te combineren met zo'n scherpe tekst, dat is verschrikkelijk knap. En dat zullen wij zo af en toe ook wel proberen.'

*Wij allen zijn gelijk
Eenheid de formule
De unit het parool
Gelijktijd is geluk
Productie is het tempo
Europa is hier
(De Div, Europa Is Hier)*

SALON-ENGAGEMENT Art: 'Een van onze nieuwste nummers heet *Teken De Tijd*. Met die krete bedoel ik twee dingen. Ten eerste: druk er je stempel op, probeer de tijd niet te laten verlopen zonder er iets mee te doen, en ten tweede: teken het op, registreer het. Wees op je hoede en kijk wat er om je heen gebeurt. En dat is eigenlijk precies wat constant in onze muziek en onze teksten zit, en dus een representatieve krete voor hoe we bezig zijn.'

'Men heeft ons wel een politieke band genoemd, ook omdat we op manifestaties spelen en zo. Maar ook al gaat er dan achter een aantal teksten een linkse maatschappijvisie schuil, we hebben nooit beaamd dat we een politieke band zijn. Omdat we een eventuele vorm van een soort valse of slap westerse geïngageerdheid beslist willen vermijden.'

Marc: 'Salon-engagement vind ik een van de meest walgelijke dingen die je kan bedenken. Laatst zei een jongen van Het Goede Doel dat weer, dat zij een geïngageerde groep waren. Nou, volgens mij ben je pas geïngageerd als je zoiets doet als The Ex toen, met die single *Weapons For El Salvador*. Daarvan ging de winst ook echt naar El Salvador. Kijk, iedereen kan aan acties meedoen en zo, dat doen wij ook, maar het blijft toch een beetje marginaal. Geld inzamelen voor hulp daar, of er naar toe gaan en zelf hulp bieden, dat is engagement. Maar popmuziek, hoe je het ook wendt of keert, het blijft toch altijd iets van entertainment in zich hebben. Dat is een van haar bestaanredenen.'

Art: 'Maar we zijn toch ook geen echt entertainende band. Ik denk dat we zelfs een relatief vrij moeilijke band zijn, die vrij veel vraagt van de mensen die er naar luisteren. Ook wat de muziek betreft: agressieve gitaren, felle ritmes. Er heeft altijd meer achter onze muziek gezeten, we hebben toch altijd

wel stelling willen nemen. En ik geloof ook wel dat dat gelukt is, gezien de uiteenlopende omachrijvingen die de mensen van de Div geven. Dat we inderdaad een bepaalde eigen stelling hebben ingenomen, waar mensen inderdaad moeite mee hebben. Moeite om ons te plaatsen.'

CASIODOOSES Art: 'Vinyl heeft nog nooit een woord aan ons gewijd. Dat ga je dan krijgen. Ik heb ze er wel eens over opgebeid en toen zeiden ze dat we buiten de groepen van muzikanten vielen waar zij over schreven. En dat heeft me toch verbaasd, gezien wat ze zoal aanpakken. Maar ja, we hebben niet het juiste image hè, ik heb het idee dat er voor hen per definitie een stel uiterst modern ogende figuren met minimale casiodoosjes of gigantische, moeilijke polyfone synthetizers met zes draaiende bandrecorders op het podium moet staan, willen ze er wat over schrijven. Maar wat ik me zo kan voorstellen is dat, zoals De Melkweg ons gevraagd heeft in het kader van die Nederweek, dat Vinyl nu ineens aan komt stappen omdat we op Suburbia zijn geweest. Nou, ik zal me rot lachen hoor. Daar hoeven we niet soft over te doen.' Marc: 'Nee, maar ik lig er verder niet van wakker. Zo werken die dingen nu eenmaal. VARA's Popkrant belde ons op omdat Frits Spijs ons per ongeluk een keerje had gedraaid.'

GEAMPUTEERD De Div live. Het beeld wint aan scherpte. De trefwoorden: fel, grimmig en verbeterd. De felle basis van Marc en drummer Peter de Wolf, de grimmige strijd tussen Niek en tweede gitarist Rob Dingemans, de verbeterde klanken uit de keel van Art, zweept op de lippen en sax in de aanslag. De Div ontbloot. Niek: 'Als je zou vragen wie nu de echte Div is, dan zegt ik de live-Div, zonder meer. Live, dat leeft echt, dan klinkt

de muziek toch meer zoals we zijn. Op de plaat kan het ook wel mooi zijn, maar het is toch een beetje geamputeerd. *Stap Voor Stap* bijvoorbeeld, op die 12-inch, dat klonk daar wel leuk, maar het gaf te weinig de bedoeling weer die er achter zat. Het was te clean. Een net stuk muziek zeg maar.'

Art: 'De schuld van de technicus. Op zich een prima figuur, maar er mocht bij hem niks vervormen. Ik mocht bijvoorbeeld vooral niet te veel dynamiek in m'n stem leggen, want dan gingen de metertjes in het rood. Ik vind, je moet niet bang zijn voor de techniek. Toevallig is het nodig om je muziek hoorbaar te maken voor anderen, maar verder blijft het toch een hulpmiddel. Je moet er gewoon mee durven werken.'

Marc: 'Dus toen dachten we: we doen het voortaan zelf wel. Maar de eipee klinkt ook heel clean. Het is dus echt ook heel moeilijk. Live gaat het vanzelf, je hoeft over een heleboel dingen niet na te denken, het is een organisch iets.'

*Strepen strepen strepen steden
Lichten strepen lichten rook
De nacht de nacht de lichten
En de vangrail is ver weg
(De Div, Wuppertal-Wien)*

LULLENVERHAAL We praten na in de kamer van Art. Een stille klok. Een tekenafel. De Div tekent die tijd. Aan de muur hangen de hoezen van *Stap Voor Stap* en *Europe Is Hier*: strakke ontwerpen, een minimum aan informatie. De Div abstract, de muziek moet spreken. Art: 'Het is nog te veel. Vanaf het allereerste moment heb ik altijd het idee gehad om consequent alles in een kale hoer te stoppen. Het is dat de rest er anders over denkt, maar ik zou er nog steeds onmiddellijk voor zijn. En nog even verder: ik hoef ook eigenlijk absoluut niet gezien te worden op het podium.'

Maar Art wordt wel gezien, dertel als een veulen liefst, een vrolijke losbol als je niet beter weet. Art: 'Ik kan niet anders. Ja, soms denk ik wel van: god, wat sta ik inderdaad niet te bewegen. Ik kan me voorstellen dat het een soort van bewegen is die, als je 't zonder geluid zou zien, rondut als vrolijk zou worden omachreven en die inderdaad vreemd met het karakter van de muziek botst. Maar ja, we zijn een beetje een vreemde band qua samenstelling. We hebben heel weinig gemeen met elkaar en misschien dat dat dan ook hierin enigszins tot uitdrukking komt.'

'We zijn wel een beetje zweegers. Ik denk dat we dat gemeen hebben. Zwoegen met muziek. Niemand maakt zich er met een makkie van af. Ook omdat de een de ander aantrekt natuurlijk: als één een gestoorde drumroffel zet over een basloepje waar je bij god niet op was gekomen, dan durf ik niet meer aan te komen met het eerste het beste lullenverhaal over weet ik veel welke leuke chick. Dan denk ik ook van: dan moet ik 'm ook wel even raken.'

De Div, op weg.

Ik ben

Op weg

Van hier

Naar daar

Ik ga steeds verder

En soms sta ik stil Het glijd langs me heen

Ik heb

Geen doel

Alleen

Een richting

Verder verder

Steeds dichterbij

Stap voor stap

(De Div, Stap voor Stap)

Van A

Naar B

Afweer

Opnieuw

Alles passeer ik

Het glijd langs me heen

Het is

Ver weg

Het komt

Dichtbij

Verder verder

Steeds dichterbij

Stap voor stap